

KORRALDUS

21.04.2026 nr DM-132270-11

Paekna tootmisala keskkonnaloa nr HARM-049 muutmine

1. OTSUS

Arvestades alljärgnevat, võttes aluseks maapõueseaduse § 48, § 66 lg 1 p 4, § 66 lg 2 p 2, § 67 lg 1, veeseaduse § 187 p 6 ja § 191 lg 1, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 41 lg 4, § 59 lg 4, haldusmenetluse seaduse § 53 lg 2 p 3, § 61 lg 1 ning tuginedes aktsiaseltsi Tootsi Turvas 09.05.2025 taotlusele nr T-KL/1028535 ja Kiili Vallavalitsuse 12.08.2025 korraldusele 286, otsustab Keskkonnaamet:

1.1. muuta aktsiaseltsile Tootsi Turvas (registrikood 10021374) kuuluvat Sausti maardla Paekna tootmisala keskkonnaluba nr HARM-049 vastavalt taotlusele järgmiselt:

1.1.1. pikendada keskkonnaloa kehtivusaega 30 aasta võrra s.o kuni 29.05.2057;

1.1.2. määrata mäeeraldise pindalaks 64,63 ha;

1.1.3. määrata teenindusmaa pindalaks 81,66 ha;

1.1.4. määrata mäeeraldise koosseisus oleva hästilagunenud turba ploki 4 aT aktiivse tarbevaru koguseks 231,805 tuh t (seisuga 31.03.2026);

1.1.5. määrata kaevandatava varu koguseks 231,805 tuh t (seisuga 31.03.2026);

1.1.6. eemaldada mäeeraldise koosseisust ja loa vormilt vähelagunenud turba aktiivse tarbevaru ploki 3 andmed;

1.1.7. lisada geoloogilise uuringu andmed;

1.1.8. märkida kaevandatud maa kasutamise otstarbeks - veekogude maa.

1.2. lisada keskkonnaloa nr HARM-049 maapõue eriossa kõrvaltingimus: Loa omaja on kohustatud 1,5 a peale käesoleva loa muutmist esitama uued saasteainete heitkoguste arvutused hindamiseks, kas välisõhu eriosa on vaja keskkonnaloal ära täita. Kui selgub vajadus välisõhu eriosa täitmiseks, lasub loa omajal kohustus esitada loa andjale taotlus loa muutmiseks.

1.3. lubada keskkonnaloas nr HARM-049 vee erikasutust Harju maakonnas Kiili vallas Paekna külas Viimsi metskond 230 kinnistult (registriosas nr 5409202, katastritunnus 30401:002:0050) turbakaevandusest kuivendusvee juhtimiseks suublasse Paekna väljalasuga (HA613) ning määrata suublasse juhtivale veele lubatud saasteainete piirmäärad (tabel V4); väljalaskme seirenõuded (tabel V7); meetmed, mis aitavad vähendada vee erikasutuse mõju ja nende täitmise tähtajad (tabel V16) ning nõuded teabe

esitamiseks loa andjale (tabel V17).

1.4. tunnistada kehtetuks vee erikasutuse keskkonnaluba nr L.VV/324368, alates käesoleva korralduse jõustumisest.

1.5. korrigeerida loa vormil tegevuskoha andmeid ja märkida aadressiks Viimsi metskond 230, Paekna küla, Kiili vald, Harju maakond ning katastritunnuseks 30401:002.0050;

1.6. avalikustada aktsiaseltsile Tootsi Turvas kuuluva keskkonnaloa nr HARM-049 muutmise ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

Keskkonnaluba nr HARM-049 on kättesaadav keskkonnaotsuste infosüsteemis <https://kotkas.envir.ee/>.

2. ASJAOLUD

2.1. Keskkonnaloa muutmise taotluse läbivaatamine

Aktsiaselts Tootsi Turvas (registrikood 10021374, aadress Suur-Jõe tn 63, Pärnu linn, Pärnu linn, Pärnu maakond; edaspidi ka *ettevõtte*) esitas 09.05.2025 Keskkonnaametile taotluse Paekna tootmisala keskkonnaloa nr HARM-049 muutmiseks. Taotlus on registreeritud KOTKAS-s 09.05.2025 menetluse nr M-132270 juurde dokumendina nr DM-132270-1.

Ettevõtte omab maavara kaevandamiseks antud keskkonnaluba nr HARM-049 (kehtib kuni 29.05.2027), mis annab õiguse kaevandada Sausti turbamaardla (registrikaardi nr 0240) Paekna tootmisalal vähe- ja hästilagunenud turvast. Kehtiva keskkonnaloaga Paekna tootmisala asub Harju maakonnas Kiili vallas Paekna külas riigiomandisse kuuluval kinnistul Viimsi metskond 230 (katastritunnus 30401:002:0050, registriosa nr 5409202, turbatööstusmaa 100%), mille riigivara valitseja on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ja volitatud asutus Maa- ja Ruumiamet.

Paekna tootmisalalt sademeevee suublasse juhtimiseks on ettevõttele antud 10.04.2014 korraldusega nr HJR 1-15/14/197 vee-erikasutusluba nr L.VV/324368. Keskkonnaluba on kohustuslik kui juhitakse sademevett suublasse turbatööstusmaalt (veeseadus § 187 p 6). Vee-erikasutusloaga juhitakse vesi läbi settebasseini väljalaskme Paekna (HA613; X: 6572372, Y: 547166) kaudu Väana jõkke (EELIS kood VEE1094500), mis on ühtlasi ka maaparandussüsteemi eesvool valgalaga kuni 25 km² (maaparandussüsteemide registri kood 41094500200000011MS). Suublasse juhitava vee koguseks on 210 000 m³ aastas ehk 52 500 m³ kvartalis.

Paekna tootmisala mäeeraldise piires on 2024. a läbi viidud jääkvaru uuring, mille tulemused on kinnitatud aruandes „Seletuskiri Sausti maardla Paekna tootmisala jääkvaru täpsustamise kohta (varu seisuga 12.07.2024)“ (töö nr 24176, OÜ J. Viru Markšeideribüroo; EGF nr 9960). Aruande alusel on Eesti Geoloogiateenistus 21.01.2025 korraldusega nr 13-5/25-5 muutnud Sausti turbamaardla registrikannet, kinnitades hästilagunenud turba aktiivse tarbevaru pindalal

64,63 ha (plokk 4) ja kustutades registrist vähelagunenud turba aktiivse tarbevaru pindalal 68,46 ha (plokk 3).

Esitatud taotluse kohaselt soovib ettevõtte Paekna tootmisala keskkonnaloa nr HARM-049 kehtivusaega pikendada 30 aasta võrra, korrigeerida tootmisala piire ja mäeeraldisega hõlmataavaid varukoguseid vastavalt jääkvaru uuringu tulemustele ning liita vee erikasutusloa nr L.VV/324368 andmed Paekna tootmisala keskkonnaloa koosseisu. Vee erikasutusloa nr L.VV/324368 tingimusi muuta ei soovita. Vee erikasutusloa nr L.VV/324368 kaevandamisloaga nr HARM-049 liitmisel kaotab vee erikasutusluba nr L.VV/324368 kehtivuse.

Taotletava mäeeraldisel pindala on 64,63 ha (kehtivas loas 70,56 ha) ja teenindusmaa pindala on 81,66 ha (kehtivas loas 81,50 ha). Võrreldes kehtiva loaga muutuvad mäeeraldisel ja teenindusmaa pindalad tulenevalt kaevandatava maavara ploki piiride muutusest ja maakasutusõiguse puudumisest. Teenindusmaa pindala suurenemine on marginaalne (0,16 ha) ning tuleneb jääkvaru uuringu käigus ilmnenu mäeeraldisel, teenindusmaa, varuplokkide ja maakasutusõiguse piiride omavahelistest nihetest.

Taotletav mäeeraldis hõlmab Sausti maardla hästilagunenud turba aktiivse tarbevaru ploki 4 täielikult. Mäeeraldisega seotud varu on seisuga 31.03.2026 järgmine: hästilagunenud turba aktiivne tarbevaru plokis 4 on 231,805 tuh t ja kaevandatav varu 231,805 tuh t. Loa muutmisel on täpsustatud varukoguseid vastavalt keskkonnaministri 23.10.2019 määruse nr 56 „Keskkonnaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloa taotluse ja loa andmekoosseis“ § 40 lg 3 p 2.

Maavara kaevandamise maksimaalne lubatud aastamäär on 10 tuh t. Maavara kasutatakse aianduses ning kütteks. Kaevandatud maa kavandatakse korrastada veekogude maaks (kehtival loal on kaevandatud maa kasutamise otstarbeks märgitud metsamaa).

Paekna tootmisala puhul on tegu töötava ja veel korrastamata turbatootmisalaga, kus on lõpuni ammendamata maavaravaru. Keskkonnaloa muutmise taotlusega soovib ettevõtte jätkata turba tootmist Paekna tootmisalal ning samuti viia keskkonnaloas määratud andmed vastavusse maavarade registris olevate andmetega.

Keskkonnaamet kontrollis ettevõtte esitatud taotlusmaterjalide vastavust maapõuuseaduses (*MaaPS*), veeseaduses (*VeeS*), keskkonnaseadustiku üldosa seaduses (*KeÜS*), keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduses (*KeHJS*), keskkonnaministri 23.10.2019 määruses nr 56 „Keskkonnaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloa taotluse ja loa andmekoosseis“ sätestatud nõuetele ning pidas andmeid piisavaks taotluse menetlemiseks.

Riigilõiv 1592 eurot on tasutud 09.05.2025 riigilõivuseaduse [\[1\]](#) § 136² lg 6 kohaselt.

MaaPS § 49 lg 2 alusel andis keskkonnaloa taotlusele arvamuse riigiasutus, kelle ülesanne on tagada riigi geoloogiaalane pädevus (Eesti Geoloogiateenistuse 14.05.2025 kiri nr 13-1/25-798).

Sausti turbamaardlas on turvast kaevandatud üle 30 aasta. Mäeeraldisel ja selle teenindusmaal puuduvad piiranguid põhjustavad kommunikatsioonid, samuti ei ole Eesti Looduse Infosüsteemi (EELIS) andmetel seal looduskaitse all olevaid taime- ja loomaliike. Tootmisala vahetus läheduses ei paikne tundlikke objekte (majapidamisi), lähimad majapidamised jäävad taotletavast mäeeraldisest enam kui 400 m kaugusele. Mäeeraldist ümbritsev ala kujutab endast peamiselt puisraba, ümbruskonna maad on valdavalt metsa- ja põllumaad. Paekna tootmisala piirneb läänes Sookaera maaparandussüsteemi maa-alaga (vid: 4109450020140001) ja idas Rataspea maaparandussüsteemi maa-alaga (vid: 4109450020180001).

Natura elupaigatüüpideni 7120 (ca 350 m kaugusel) ja 7230 (900 m kaugusel) ning II kaitsekategooria taimeliigi eesti soojumikas (40 m kaugusel) kasvukohani kavandatava tegevuse mõju ei ulatu.

2 km raadiusesse jäävad Saustisoo väike-konnakotka püsielupaik (KLO3001396) ja Sookaera püsielupaik (KLO3003228, registreeritud 22.08.2025). Sookaera püsielupaik jääb 400 m kaugusele Paekna tootmisalast. Suure osatähtsusega ohuteguriteks loetakse seniteadmata pesapaikade hävimine, keskmise osatähtsusega on pesitsusaegne häirimine ja toitumisalade hävimine ning kvaliteedi langus. Tuginedes väike-konnakotka tegevuskavale, kaardistatakse väike-konnakotkale sobilik pesitsusterritoorium. Toitub enamasti avamaastikel: rohumaadel ja põldudel. Väike-konnakotkas ei toitu turbatootmisalal ega ka pesitse seal ning seega ei ole ette näha mõjusid uuele elupaigale.

10 km raadiusesse jääb I kaitsekategooria liigi must-toonekure kaks elupaika: KLO9127630 (ca 8 km kaugusele) ja KLO9127631 (ca 7 km kaugusele). Liikide elupaigad on registreeritud ajal, mil turbatootmine on käinud ja taotlusega midagi uut ei planeerita (kasutatakse sama tehnoloogiat, välja ehitatud tootmisväljakuid, turba väljaveoteed ja kuivendussüsteemi), seega lisahäiringud puuduvad. Planeeritav tegevus ei mõjuta kaitsealust liiki piisava vahekauguse tõttu.

Lähima III kaitsekategooriasse kuuluva liigi sookurg (*Grus grus*, KLO9115397) leiukoht on ca 700 m kaugusel loodes.

2.2. Keskkonnanaloo muutmise taotluse ja otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine

KeÜS § 44 kohaselt vaadatakse keskkonnanaloo taotlus läbi avatud menetluses, välja arvatud seadusega sätestatud juhul. KeÜS § 59 lg 4 kohaselt vaadatakse keskkonnanaloo muutmise taotluse läbi keskkonnanaloo andmiseks sätestatud korras va loa omaja andmete muutmisel või § 59 lg 5 sätestatud juhtudel kui muutmine ei mõjuta keskkonnariski suurust, keskkonnanaloo muutmisel ei toimu keskkonnamõju hindamist ning puudub muu oluline avalik huvi avatud menetluse läbiviimiseks või keskkonnaohu vältimiseks.

Tegemist on keskkonnanaloo muutmisega, mis võib mõjutada keskkonnariski suurust. Lähtudes eeltoodust kohaldatakse keskkonnanaloo muutmise menetlusele avatud menetluse sätteid.

Loa andja edastas esmase taotluse 09.05.2025 keskkonnaotsuste infosüsteemi kaudu koheselt pärast selle saamist teadmiseks ja soovi korral arvamuse avaldamiseks Kiili Vallavalitsusele (edaspidi ka *kohaliku omavalitsuse üksus*; KeÜS § 43 lg 1 ja 2).

Loa andja teavitas ettevõtet menetluse algatamisest 17.06.2025 kirjaga nr DM-132270-3 ning küsis kohaliku omavalitsuse üksuselt 17.06.2025 kirjaga nr DM-132270-4 täiendavalt arvamust nõuetekohaseks tunnistatud taotluse kohta (KeÜS § 43 lg 2¹, MaaPS § 49 lg 6). Kiili Vallavalitsus (Kiili Vallavolikogu on 14.03.2000 määrusega nr 4 „Otsustusõiguse delegeerimine“ delegeerinud otsustusõiguse Kiili Vallavalitsusele) nõustus 12.08.2025 korraldusega nr 286 keskkonnanõu muutmise (registreeritud KOTKAS-s 13.08.2025 numbriga DM-132270-6).

Loa andja teavitas avalikkust loa menetluse algatamisest 17.06.2025 väljaandes Ametlikud Teadaanded ning piirinaabreid ja mõjutatud isikuid taotluse esitamisest 17.06.2025 kirjaga nr DM-132270-5 (KeÜS § 46 lg 1 p-d 1 ja 2). Loa andja otsustas jätta ajalehes teate avaldamata, kuna taotlusmaterjalide põhjal kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või -risk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi (KeÜS § 47 lg 2).

Kuni loa muutmise või sellest keeldumise otsuse tegemiseni on igapäev õigus esitada taotluse kohta ettepanekuid ja vastuväiteid. Avalikustamise käigus ettepanekuid ja vastuväiteid ei laekunud.

Loa andja tegi eelnõude avalikustamisel ettepaneku, et avalikku arutelu ei korraldata, kui menetlusosalised ei ole ettepanekute ja vastuväidete esitamise tähtajaks esitanud selle suhtes vastuväiteid (HMS § 50 lg 2 p 1, lg 3). Avalikku arutelu ei korraldatud, kuna menetlusosalised ei esitanud tähtaja jooksul selle suhtes vastuväiteid.

Loa andja teavitas 27.03.2026 loa muutmise otsuse ja loa eelnõude valmimisest ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ja saatis menetlusosalistele ja huvitatud isikutele tutvumiseks ja arvamuste/vastuväidete esitamiseks (27.03.2026 kiri nr DM-132270-10; HMS § 48 lg 1 ja 2, § 49 lg 1, KeÜS § 47 lg 2, § 48 lg 1, 3 ja 4), määrates ettepanekute ja vastuväidete esitamise võimaluse teates märgitud tähtaja jooksul (hiljemalt 13.04.2026).

Eelnõude avalikustamise käigus ettepanekuid/vastuväiteid ei laekunud.

Vastavalt HMS § 40 lg 1 peab loa andja andma enne haldusakti väljastamist menetlusosalisele võimaluse esitada kirjalikus, suulisel või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväited. Keskkonnaamet küsis aktsiaseltsilt Tootsi Turvas 27.03.2026 kirjaga nr DM-132270-10 arvamust või vastuväiteid keskkonnanõu muutmise otsuse ja loa eelnõule kahe nädala jooksul kirja saatmisest, hiljemalt kuupäevaks 13.04.2026.

Aktsiaselts Tootsi Turvas arvamust ei esitanud.

2.3. Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle otsustamine

Keskkonnamõju hinnatakse, kui taotletakse luba ja kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju (KeHJS § 3 lg 1 p 1, p 2).

Keskkonnaamet peab andma eelhindangu ja kaaluma keskkonnamõju hindamise (KMH) vajalikkust (KeHJS § 6 lg 2³), kuna tegemist on kuni 150 ha suurusel alal turba kaevandamise loa taotlusega (KeHJS § 6 lg 2 p 2, § 6¹ lg 3, § 11 lg-te 2 ja 4 ning KeHJS § 6 lg 4 alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ (määrus nr 224; § 1 lg 1 ja § 3 p 11)).

Eelhindanguga selgitatakse, kas kavandatav tegevus võib eeldatavalt kaasa tuua olulise keskkonnamõju või mitte ning otsustatakse KMH algatamine või algatamata jätmine (KeHJS § 6 lg 2¹, § 6¹ lg 3, § 11 lg-d 2 ja 4).

Keskkonnaamet on andnud eelhindangu (registreeritud KOTKAS-s 11.03.2026 nr DM-132270-9), milles leiab, et kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju, mistõttu KMH algatamine ei ole vajalik. Loa andmisel tuleb siiski arvestada eelhindangus välja toodud keskkonnameetmetega (vt 3.3.2.)

Eelhindamise tulemusena järeldas Keskkonnaamet, et kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju, kuna:

1. kavandatav tegevuskoht ei asu kaitstaval loodusobjektidel ega Natura 2000 võrgustiku alal ning kavandatava kaevandamisega ei mõjutata kaitstavaid loodusobjekte ega Natura 2000 võrgustiku alasid ebasoodsalt;
2. eelhindamise tulemusena selgus, et kaevandamisel eeldatavalt ei ületata piirmäärasid õhusaaste osas, kuid osakeste heite arvutust tuleb korrata;
3. eelhindamise tulemusena selgus, et kaevandamine ei mõjuta väljakujunenud põhjaveerežiimi ega põhjusta suubla veekvaliteedi olulist halvenemist;
4. turbatootmisalal on looduslik maastik kaevandamistöõde käigus hävinud, kuid see on kvalitatiivselt hiljem taastatav maa-ala korrastamisega.

[1] Kohaldatud taotluse esitamise ajal kehtinud redaktsiooni (01.05.2025 - 05.07.2025)

3. KAALUTLUSED

3.1. Kaalutlused keskkonnamõju muutmiseks

Taotluse lahendamisel ei ole loa andja seotud taotleja õiguslike seisukohtadega, vaid taotluse eesmärgiga - sellega, milliseks tegevuseks taotleja luba soovib. Tegevuse õiguslik kvalifitseerimine haldusmenetluses on loa andja ülesanne (Riigikohtu lahend 3-3-1-74-14, p 13). Keskkonnamõju nr HARM-049 muutmise aluseks on ettevõtte 09.05.2025 esitatud taotlus nr T-KL/1028535.

Ettevõttel on luba (seaduses ka kui kaevandamisluba) vajalik maapõuest kaevandamiseks

(MaaPS § 42 lg 1). Keskkonnaluba antakse tähtajaliselt, kuna kaevandamisluba antakse kuni 30 aastaks välja arvatud liiva, kruusa, järvelubja, järve- ja meremuda kaevandamiseks, kus luba antakse kuni 15-ks aastaks (MaaPS § 60 lg 1 ja 2).

Ettevõttel on luba vajalik ka vee erikasutuseks. KeÜS § 41 lg 4 sätestab, et kui tegevused on omavahel ruumiliselt või tehnoloogiliselt seotud, antakse nendeks tegevusteks üks keskkonnaluba. KeÜS § 62¹⁰ lg 2 sätestab, et enne 2020. aasta 1. jaanuari välja antud jäätmeloa, vee erikasutusloa, veeloa, õhusaasteloa ja kaevandamisloa vormistab loa andja mõistliku aja jooksul KeÜS § 53 lg 3 alusel kehtestatud andmekoosseisuga keskkonnaloaks. Kuna turbatootmisalalt liigvee suublasse juhtimine kaasneb maavara kaevandamisega, vormistab Keskkonnaamet aktsiaseltsi Tootsi Turvas vee erikasutuseks ning maavara kaevandamiseks ühtse keskkonnaloa nr HARM-049. Vee erikasutusloas toimub Paekna turbatootmisalalt kuivendusvee suublasse juhtimine läbi Paekna (HA613) väljalasu.

Korralduse otsustava osa punktiga 1.1 muudetav keskkonnaluba nr HARM-049 kehtivusajaga kuni 29.05.2057 annab ettevõttele Sausti maardlas Paekna tootmisalal õiguse alljärgnevas:

- maavara kaevandamine;
- vee erikasutamine

Kinnistu kasutusõigus

Tegevuskoha kinnistu ei kuulu ettevõttele. Tegemist on riigile kuuluva kinnistuga, mille kasutamiseks sõlmitakse uus rendileping peale keskkonnaloa muutmist.

3.1.1. Maavara kaevandamine

MaaPS § 1 lg 3 kohaselt kohaldatakse kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele HMS avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi. MaaPS § 1 lg 4 järgi kohaldatakse maavara kaevandamise keskkonnaloa andmise ja muutmise menetlusele KeÜS 5. peatükki, arvestades MaaPS-i erisusi.

MaaPS § 48 kohaselt annab kaevandamise keskkonnaloa Keskkonnaamet.

MaaPS § 49 lg 1 kohaselt esitab taotleja kaevandamise keskkonnaloa saamiseks loa andjale taotluse.

MaaPS § 66 lg 2 p 2 kohaselt võib muuta kaevandamisluba, kui loa omaja taotleb kaevandamisloa kehtivusaja pikendamist. MaaPS § 67 lg 1 kohaselt, kui kaevandamisloa kehtivusaja jooksul ei ole kaevandatavat maavara mäeeraldise piires täielikult ammendatud või kaevandatud maa ei ole korrastatud, pikendab kaevandamisloa andja loa omaja taotluse alusel loa kehtivust aja võrra, mis on vajalik maavara ammendamiseks. Turba kaevandamise lubade kehtivust võib pikendada 30 aasta kaupa kuni kaevandatava maavara ammendumiseni. Käesoleval juhul taotletakse loa kehtivusaja pikendamist 30 aasta võrra.

Turba kaevandamiseks on lubatud kaevandamisluba anda üksnes kaevandamisega rikutud ja

mahajäetud turbaalade nimekirja või kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja kantud alale või maardlale. Kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja kantakse turbamaardla või selle osa või muu turbaala, mis on inimtegevusest mõjutatud ja mis ei oma eeldatavalt olulist looduskaitseväärtust. Sausti turbamaardla Paekna tootmisala on kantud keskkonnaministri 27.12.2016 määruse nr 87 „Kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade ning kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja“ §-s 1 nimetatud kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja. Kaevandamiseks lubatud turbaalad on piiratud koguses ja seetõttu on maavara kaevandamisel oluline väljata võimalikult suur protsent kinnitatud aktiivsest tarbevarust eelkõige kaevandamiseks juba avatud aladelt. Turba kaevandamine lähtub säästva arengu seadusest, mis ei luba turba kaevandamist üle aastase juurdekasvu. Sellest nõudest tingituna on määratud ka turbakaevandamise kvoodid, millede järgimine tagab turbavaru jätkuvuse järgnevatele põlvkondadele. Paekna tootmisala aastane maksimaalne lubatud kaevandamismaht on 10 tuh t. Eeltoodu alusel on otstarbekas Paekna tootmisalal kaevandamisega jätkata ja keskkonnanaloo pikendamine 30 aasta võrra on põhjendatud, vältimaks uute alade avamise vajadust.

MaaPS § 67 lg 4 sätestab, et turba kaevandamise loa kehtivusaja pikendamise taotlusele tuleb lisada markšeiderimõõdistuse dokumentatsioon ja jääkvaru arvutus, mis ei tohi olla tehtud varem kui kolm aastat enne loa kehtivusaja pikendamise taotluse esitamist. Aktsiaselts Tootsi Turvas on taotlusele lisanud Paekna tootmisala markšeiderimõõdistamise seisuga 12.07.2024 (OÜ J. Viru Markšeideribüroo, töö nr 24169). Nimetatud mõõdistus tõi välja, et 1994. aastal tehtud geoloogilise uuringu käigus teostati Paekna soos ulatuslik sondeerimine sihtides, mis olid üksteisest 150-250 m kaugusel. Sihtidel olid sondeerimispunktid rajatud iga 100 m tagant. Kokku tehti sondeerimist Paekna tootmisala mäeeraldise piires neljas sihis ja 32 sondeerimispunktis. Markšeiderimõõdistamise käigus tehti kontrollsondeerimine 6 geoloogilise uuringu sondeerimispunktis ehk kontrolliti turba lamami kõrgusandmeid ~19 % ulatuses ja lisaks rajati idapoolsema tootmisvälja keskele üks täiendav sondeerimispunkt lisaproovide võtmiseks. Kuna markšeiderimõõdistuse käigus saadud lamami andmed erinesid varasema geoloogilise uuringu alusel kinnitatud lamami andmetest rohkem kui lubatud (keskmine erinevus suurem kui 10 cm), tehti mäeeraldise alal maavara geoloogilise uuringu korras tarbevarule kehtestatud tihedusega uus sondeerimine, võeti proovid jääklasundi loodusliku niiskuse ja lagunemisastme määramiseks ning arvatati mäeeraldise jääkvaru kogus. Töö on vormistatud Sausti maardla Paekna tootmisala jääkvaru uuringu aruandena (varu seisuga 12.07.2024), mis on kättesaadav Eesti Geoloogiafondist ([EGF 9960](#)).

KeÜS § 41 lg 4 alusel antakse üks keskkonnaluba, kui tegevused on omavahel ruumiliselt või tehnoloogiliselt seotud. Aktsiaselts Tootsi Turvas soovib vee erikasutuse keskkonnanaloo liita maavara kaevandamiseks antud keskkonnanaloga, kuivõrd tegevused on omavahel ruumiliselt ja tehnoloogiliselt seotud.

MaaPS § 49 lg 6 kohaselt saadab keskkonnanaloo andja kaevandamise keskkonnanaloo taotluse arvamuse saamiseks kavandatava kaevandamiskoha kohaliku omavalitsuse üksusele, kes esitab oma arvamuse kirjalikult kahe kuu jooksul taotluse saamisest arvates. Keskkonnaamet edastas Paekna tootmisala keskkonnanaloo nr HARM-049 muutmise taotluse 17.06.2025 kirjaga nr DM-132270-4 Kiili Vallavalitsusele arvamuse avaldamiseks, tähtajaga 18.08.2025. Kiili

Vallavalitsus nõustus 12.08.2025 korraldusega nr 286 keskkonnanaloo muutmise tingimusi esitamata.

MaaPS § 50 lg 6 kohaselt tuleb taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava, kui kaevandamise käigus tekib kaevandamisjäätmeid, mida ladustatakse mäeeraldise teenindusmaal, mis ei ole jäätmeoidla jäätmeseaduse § 35² tähenduses. MaaPS § 50 lg 3 kohaselt peab taotluse seletuskiri sisaldama andmeid kaevandamise käigus tekkivate kaevandamisjäätmete kohta. Paekna tootmisala keskkonnanaloo nr HARM-049 muutmise taotluse seletuskirja kohaselt ei kavanda loa omaja tootmisalalt saadava materjali äraviskamist, kasutuselt kõrvaldamist või loobumist selle kasutusele võtmisest või kasutuseta hoidmist. Kogu kaevandamisel saadav materjal on kavas kaubastada. Taotletaval Paekna tootmisalal kaevandamise käigus jäätmeid ei teki. Turba tootmisel lasundist välja tulevad kändud korjatakse kokku, kuivatatakse maksimaalselt 3 aastat ja realiseeritakse töötlemata küttepuiduna või kasutatakse olemasoleva taristu hooldamiseks või uue taristu rajamiseks. Eelnevale tuginedes ei ole antavale keskkonnanalole jäätmete eriosa lisamine vajalik. Juhul kui tegevuse käigus selgub, et kaevandamisjäätmeid siiski tekib, on kohustus ka kaevandamise jäätmekava esitada või taotleda keskkonnanalole juurde jäätmete eriosa.

KeÜS § 42 lg 1 p 5 kohaselt peab keskkonnanaloo taotluses märkima kavandatava tegevuse eesmärgi ja põhjenduse. Taotluses on toodud, et aktsiaselts Tootsi Turvas on pikaajalise kogemusega turba tootmisega tegelev mäetööstusettevõtte, kes kaevandab aiandus- ja küteturbast Sausti turbamaardlas Paekna turbatootmisalal keskkonnanaloo nr HARM-049 alusel. Taotlejale kuulub ka keskkonnaluba nr L.VV/324368 vee-erikasutuseks Paekna turbatootmisalal. Loa omaja soovib pikendada keskkonnalubade kehtivust, et ammendada kaevandatav maavara ja korrastada kaevandatud maa. Turba kaevandamise jätkamine taotletaval alal aitab tagada Sausti turbamaardla ammendamise maksimaalses võimalikus ulatuses ning tootmisala korrastamise. Paekna tootmisalal on turvast kaevandatud pikaajaliselt (tootmiseks on rajatud taristu, kooritud sugekiht ning rajatud kuivendusvõrk) ning võimalikud turbatootmisega kaasnevad mõjud looduskeskkonnale on üldjoontes avaldunud.

3.1.2. Vee erikasutus

3.1.2.1. Lubatav tegevus

Aktsiaselts Tootsi Turvas omab keskkonnaluba nr L.VV/324368, mille liitmist taotletakse kaevandamisloaga nr HARM-049. Ettevõtte vee erikasutus seisneb kuivendus- ja sademevee juhtimises väljalaskme Paekna (HA613) kaudu suublasse, milleks on Vääna jõgi (EELIS kood VEE1094500). Lubatud suublasse juhitud vooluhulk on kuni 52 500 m³ kvartalis ning kuni 210 000 m³ aastas. Vee erikasutuse osas loa muutmise käigus muutusi ei tehta, kõik tingimused jäävad samaks, mis on kehtestatud vee erikasutuse keskkonnanaloo nr L.VV/324368. Korralduse otsustava osa punkt 1.3 annab õiguse turbatööstusmaalt sademevee suublasse juhtimiseks (VeeS § 187 p 6).

3.1.2.2. Nõuded sademevee juhtimiseks suublasse

VeeS § 2 lg 2 koostoimes KeÜS § 41 lg 1 p 1 on vee erikasutuse aluseks keskkonnaluba.

Veeluba on kohustuslik, kui juhitakse sademevett suublasse jäätmekäitlusmaalt, tööstuse territooriumilt, sadamaehitiste maalt, turbatööstusmaalt ja muudest kohtadest, kus on saastatuse risk või oht veekogu seisundile (VeeS § 187 p 6). Ettevõtte juhib turbatööstusmaalt kuivendusvett suublasse Harju maakonnas Kiili vallas Paekna külas Viimsi metskond 230 kinnistult (registriosa nr 5409202, katastritunnus 30401:002:0050). Paekna tootmisalalt sademeevee suublasse juhtimiseks on ettevõttele antud 10.04.2014 korraldusega nr HJR 1-15/14/197 vee-erikasutusluba nr L.VV/324368.

Paekna turbatootmisala kuivendusveed juhitakse tootmisala kirdeosast väljalaskme Paekna (HA613; X: 6572372, Y: 547166) kaudu Väana jõkke (EELIS kood VEE1094500).

VeeS § 18 lg 2 kohaselt ei peeta heitveeks sademevett, kaevandusvett, karjäärivett, jahutusvett, maaparandussüsteemis voolavat vett ega vesiviljeluses ja hüdroenergia tootmises kasutatavat vett.

VeeS § 130 lg 2 (jõustus 01.10.2019) alusel kehtestatud keskkonnaministri 08.11.2019 määruse nr 61 „Nõuded reovee puhastamise ning heit-, sademe-, kaevandus-, karjääri- ja jahutusvee suublasse juhtimise kohta, nõuetele vastavuse hindamise meetmed ning saasteainesisalduse piirväärtused“ (edaspidi *määrus nr 61*) § 7 lg 7 kohaselt on sademeveele kohustuslik loaga määrata vähemalt heljumi- ja naftasaaduste sisalduse ning biokeemilise hapnikutarbe piirväärtused koos vastava seirekohustusega. Muud määruse nr 61 lisas 1 nimetatud saastenäitajate piirväärtused ja seirenõuded määratakse loas sademevee päritolu ja riskihinnangu põhjal. Turbakaevandusest ärajuhitavale sademeveele on kohustuslik loaga määrata lisaks § 7 lõikes 7 nimetatule ka üldläämmastiku ja üldfosfori sisalduse piirväärtused koos vastava seirekohustusega.

Suublasse juhitav sademevesi peab vastama määruse nr 61 lisas 1 toodud piirväärtustele (VeeS § 129 lg 4). Sademeveekanaliseerimisel tohib sademeveelaskme kaudu suublasse juhtida sademevett, mille saastenäitajad ei ületa määruse nr 61 lisas 1 sätestatud piirväärtusi, mis kehtivad reoveekogumisala kohta, mille koormus on 2000–9999 inimekvivalenti (edaspidi *ie*), välja arvatud heljumisisaldus, mis ei tohi ületada 40 mg/l ja naftasaaduste sisaldus, mis ei tohi ületada 5 mg/l (määrus nr 61 § 7 lg 1).

Määruse nr 61 kohaselt kohalduvad turbakaevandusest ärajuhitavale sademeveele § 7 lg 1 nimetatud piirväärtused (BHT₇ – 15 mg/l, Püld – 1 mg/l, Nüld – 45 mg/l).

Vee erikasutuse keskkonnalooga nr L.VV/324368 on naftasaadustele (süsivesinikud C10–C40) kehtestatud suurim lubatud sisaldus 1 mg/l. Arvestades, et vastavalt määruse nr 61 § 7 lg 1 ei tohi naftasaaduste sisaldus ületada 5 mg/l, korrigeerib Keskkonnaamet loas kehtestatud piirväärtust.

Paekna turbatootmisalalt ärajuhitavas sademevees mõõdetud näitajate väärtused ei ole ületanud

(2019-2025) keskkonnaloaga kehtestatud saasteainete piirväärtuseid.

Turbatootmisalalt ärajuhitava kuivendusvee aasta keskmine arvutuslik kogus on 210 000 m³/aastas. Kuna turbatootmisalalt ärajuhitud vesi moodustub peamiselt sademete ja lume sulamise veest, siis sõltub aastaringne vee hulga kõikumine sademete hulgast ja ilmastikust. Kuivendusvesi puhastatakse settebasseinides.

Vee erikasutaja peab tagama vee juhtimisel suublasse loaga seatud piirmääradele vastavuse. Veeproovide mittevastavuse korral tuleb loa omajal kasutusele võtta asjakohased meetmed, tagamaks sademevee vastavuse loas kehtestatud piirmääradeni. Reostusnäitajate seire tulemuste mittevastavusel loas kehtestatud piirmääradele on loa andjal õigus esitada loa saajale rangemad nõuded ja/või täiendavad tingimused.

3.1.2.3. Proovivõtu- ja analüüsinõuded

Kui hinnatakse sademevee saasteainete sisaldust, määratakse suublasse juhitava kasutatud vee proovivõtu sagedus loaga (määrus nr 61 § 16 lg 1).

Proovivõtu sagedus ja koht sademevee korral saastenaütajate määramiseks täpsustatakse loas. Sademevee proove tuleb võtta vähemalt üks kord aastas, kuid loa andja ei tohi loaga määrata proovivõtu sageduseks rohkem kui üks kord kvartalis. Loa omaja võib vajaduse korral võtta proove sagedamini, kui on loaga nõutud, ja arvestada kvartali jooksul võetud proovide keskmist tulemust (määrus nr 61 § 16 lg 5). Kuivendusvee väljalaskme proovi võtmise sageduseks määratakse üks kord poolaastas, kui on turbatootmise aktiivne periood (II ja III kvartal).

Lisaks on vee erikasutuse keskkonnaloas nr L.VV/324368 tabelis V7 „Täiendavad nõuded väljalaskme seire läbiviimiseks” lahtris märgitud, et naftasaaduste (süsivesinikud C10–C40) määramiseks tuleb väljalasust võtta proov üksnes avarii korral. Arvestades, et ettevõtte analüüsib naftasaaduste (süsivesinikud C10–C40) sisaldust regulaarselt üks kord poolaastas, eemaldab Keskkonnaamet nimetatud nõude ning sätestab, et kõikide reostusnäitajate (BHT7, heljum, üldfosfor, üldlämmastik, naftasaadused) seiret tuleb teostada üks kord poolaastas II ja III kvartalis. Lisaks määratakse loa tabelis V7 pH seire, kuna turbatootmisaladelt suublasse juhitud veees võib pH olla tavapärasest happelisem.

Esinduslikke proove peab olema võimalik võtta suublasse juhitud sademeveest (määrus nr 61 § 14 lg 2).

Proovi võtmisel tuleb tagada proovi esinduslikkus ning proovi võtmine peab vastama VeeS § 236 lg 7 alusel kehtestatud proovivõtumeetoditele (määrus nr 61 § 14 lg 6).

Sademeveeproov tuleb võtta vooluhulgaga proportsionaalse või ajas keskmistatud proovina (määrus nr 61 § 14 lg 8). Loa omaja võetav sademevee omaseire proov võib olla punktproov, kui see on võetud 30 minuti jooksul pärast sademevee äravoolu algust (määruse nr 61 § 14 lg 9).

Keskkonnaloaga nõutav omaseire kuulub veeuuringu alla. Veeuuring VeeS tähenduses on vee,

vee-elustiku, veekogu põhjasette, pinnase ja reoveesette ning naftasaaduste ja muude saastavate ainete proovi võtmine ja analüüsimine veeseisundi hindamise, saastatuse kindlakstegemise, veeloa taotluse ja selle lisade kontrollimise, veeloa omaja üle tehtava kontrollseire, keskkonnatasu arvutamise ning veeloga nõutava omaseire eesmärgil (VeeS § 236 lg 2).

Kui proove võetakse veeuuringu või joogiveeuuringu käigus, peab proovivõtja olema atesteeritud vastavas valdkonnas käesoleva paragrahvi lõike 5 alusel kehtestatud korra kohaselt, kasutama veeuuringu või joogiveeuuringu eesmärgiga sobivaid mõõte- ja proovivõtuvahendeid ning järgima asjakohast mõõtemetoodikat (VeeS § 243 lg 1). Atesteerimisele kuuluvad proovivõtuvaldkonnad määrab ning proovivõtjale esitatavad nõuded, õppeprogrammi, atesteerimise korra, atesteerimistunnistuse vormi ja atesteerimiskomisjoni töökorra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega „Atesteerimisele kuuluvad proovivõtuvaldkonnad, proovivõtjale esitatavad nõuded, õppeprogramm, atesteerimise kord, atesteerimistunnistuse vorm ja atesteerimiskomisjoni töökord“ (VeeS § 243 lg 5). Sademevee valdkond ei ole nimetatud määruses välja toodud. Valdkonnas, milles proovivõtjaid ei atesteerita, peab proovivõtja proovivõtul järgima asjaomase proovivõtuvaldkonna tunnustatud meetodit ja tagama, et saadud tulemuste jälgitavus on tõendatud (VeeS § 243 lg 2).

Sademevee seirearuanded tuleb esitada KOTKAS-s.

Kui seire tulemusel või muul viisil selgub, et keskkonnalooga lubatud tegevusega kaasneb keskkonnoaht või oluline keskkonnoahäiring, võib Keskkonnaamet KeÜS § 59 lg 1 p 2 alusel algatada keskkonnoaloa muutmise menetluse, et seada täiendavaid tingimusi või piiranguid. Täiendavalt on Keskkonnaametil KeÜS § 62 lg 2 p 2 alusel õigus keskkonnoaluba kehtetuks tunnistada juhul, kui loa omaja ei täida loaga või õigusaktiga sätestatud nõudeid.

3.1.2.4. Kaalutus veemajanduskava rakendamiseks

Paekna turbatootmisala kuivendusveed juhitakse tootmisala kirdeosast väljalaskme Paekna (HA613; X: 6572372, Y: 547166) kaudu Väana jõkke (EELIS kood VEE1094500).

Keskkonnaministri 07.10.2022 käskkirjaga nr 357 „Veemajanduskavad ja meetmeprogramm lisadega“ (2022-2027) on kinnitatud Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava 2022-2027 (edaspidi *VMK*).

Väana jõel on moodustatud keskkonnaministri 16.04.2020 määruse nr 19 "Pinnaveekogumite nimekiri, pinnaveekogumite ja territoriaalmeri seisundiklasside määramise kord, pinnaveekogumite ökoloogiliste seisundiklasside kvaliteedinäitajate väärtused ja pinnaveekogumiga hõlmamata veekogude kvaliteedinäitajate väärtused" (edaspidi *määrus nr 19*) lisas 1 vooluveekogumid Väana lähtest Saku paisuni (Tallinna mnt) (1094500_1) ning Väana Saku paisust (Tallinna mnt) suudmeni (1094500_2). Turbatootmisala kuivendusveed suunatakse Väana jõkke täpsemalt vooluveekogumisse Väana lähtest Saku paisuni (1094500_1, lühinimetus Väana_1). VMK-s on 2019. aasta andmetel pinnaveekogumi Väana_1 koondseisund kesine. Veemajanduskomisjonile esitatud seletuskirja lisatabel Eesti pinnaveekogumite seisundi 2024. a vahetunnangu kohta „Eesti veekogumite koondseisundi,

ökoloogilise seisundi või ökoloogilise potentsiaali ja keemilise seisundi 2024.a. ajakohastatud hinnang“ kohaselt oli Väana_1 (1094500_1) koondseisund 2024. aastal kesine (2019 seire põhjal). Kesine seisund on tingitud varasemast kraavitamisest ning olulise koormusega paisudest. VMK meetmeprogrammi kohaselt on veekogumi olulisteks koormusteguriteks põllumaa ja metsakuivendus ning süvendamine.

Keskkonnaministri 15.06.2004 määruse nr 73 § 2 p 110 alusel kuulub Väana jõgi Saku paisust suubumiseni Soome lahte lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistusse. Eesti Maaülikooli aruandes „Jõgede hüdrobioloogiline seire ja uuringud 2019. aasta aruanne“ esitatud andmete põhjal hinnati Väana jõe kalastiku seisundit viies seirepunktis (Jälgimäe, Nõuma, Hüüru, Vahi ja Väana-Jõesuu) vahemikus "hea" kuni "väga hea". Aruandes on toodud, et surveteguriteks on intensiivne maakasutus ja põllumajandus jõe ümbruses. Oluliseks surveteguriks kalastiku jaoks võivad olla ka koprapaisud. Peamiseks ohuteguriks on endise Pääsküla prügila nõrgveed, mis aegajalt Pääsküla jõe (EELIS kood VEE1095500) kaudu Väana jõkke jõuavad. Lisasurveteguriteks on intensiivne asustus ja maakasutus jõe ümbruses.

VeeS § 31 punkti 2 kohaselt tuleb vältida veeökosüsteemide, nendest sõltuvate maismaaökosüsteemide ja märgalade seisundi halvenemist ning parandada nende seisundit. VeeS § 32 lõike 1 kohaselt on pinnavee kaitse eesmärk pinnaveekogumite, sealhulgas tehisveekogumite, tugevasti muudetud veekogumite ning pinnaveekogumiga hõlmamata veekogude, sealhulgas territoriaalmere, vähemalt hea seisund. VeeS § 129 lõike 5 ja määruse nr 61 § 10 lõike 1 kohaselt määratakse suubla seire keskkonnaloas.

Alates 2019. aasta teisest poolaastast esitatud väljalaskme omaseire tulemused on vastanud loas kehtestatud piirväärtustele. Võttes arvesse eeltoodut ning ka kuna „Jõgede hüdrokeemilise ülevaateseire 2019. aasta“ aruande tabeli 7 „Ülevaateseire jõgede lävendite kvaliteedinäitajate ökoloogilised seisundiklassid ja koondmäärangud füüsikalise-keemiliste kvaliteedinäitajate järgi 2019. aastal“ andmetel on Väana_1 kvaliteedinäitajate seisundiklassiks määratud "hea" ning "väga hea" klass, siis ei seata keskkonnaloas suublale seirekohustust. Probleemseks aspektiks 2019 aastal osutus üldfosfori (Püld) sisaldus vees, mille kvaliteet oli hinnatud kesiseks klassiks. Aruandes on toodud, et kõrge üldfosfori sisaldus on seostatav Pääsküla jõest (EELIS kood VEE1095500) lähtuva reostusega.

VeeS § 33 lõike 5 kohaselt tuleb pinnaveekogumiga hõlmamata veekogudes vältida prioriteetsete ainete, prioriteetsete ohtlike ainete, teatavate muude saasteainete ja vesikonnaspetsiifiliste saasteainete piirväärtuste ületamist ning vee kasutamiseks ja elustiku kaitseks vajalike kvaliteedinäitajate halvenemist. Reostusnäitajate mittevastavusel loas kehtestatud piirmääradele on loa andjal õigus esitada loa omajale rangemaid nõudeid ja/või täiendavaid tingimusi (sh suubla seire kehtestamine). Eesvoolu suunatava vee kvaliteeti jälgitakse keskkonnaloas toodud asukohtades ja sagedusel.

Juhul, kui seire tulemuste põhjal selgub, et sademevee juhtimisega turbatööstusmaalt halveneb Väana jõe seisund on loa andjal õigus nõuda täiendavate meetmete kasutusele võtmist, rangemate nõuete määramist (sh suubla seire kehtestamine).

3.1.2.5. Keskkonnatasu rakendamine

Keskkonnatasude seaduse (*KeTS*) § 31 lg 1 alusel on keskkonnatasu arvutamise kohustus loodusvara kasutajal, saasteainete veekogusse, põhjavette või pinnasesse heitjal. Saasteainete heitmisel veekogusse, põhjavette või pinnasesse rakendatakse *KeTS* § 17. Arvutustes tuleb lähtuda *KeTS* § 32 lg 6, mille kohaselt saastetasu arvutatakse mõõdetud või arvutatud saasteainete koguste järgi. Saastetasu arvutamisel võetakse aluseks suublasse juhitud saasteainete kogus, mis saadakse läbi kvartaalse tegeliku sademevee vooluhulga ja suublasse juhitud saasteainete kontsentratsiooni korrutise.

Isik esitab andmed suublasse juhitava vee kohta deklaratiivselt (*KeTS* § 33³ lg 1). Keskkonnatasu deklaratsioon esitatakse hiljemalt aruandekvartalile järgneva kuu 17. kuupäevaks keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS. Keskkonnatasu arvutus tuleb esitada ka juhul, kui reaalsel keskkonnakasutust pole toimunud.

Saastetasu ei nõuta, kui *KeTS* § 17 lõikes 1 nimetatud aineid ja ühendeid heidetakse veekogusse, põhjavette või pinnasesse sademeveega sademeveekanalisatsiooni kaudu ning see vesi vastab veeseaduse alusel *KeTS* § 17 lõike 1 punktides 1–7 ja 9 nimetatud ainete ja ühendite osas kehtestatud keskmistele piirväärtustele.

KeTS § 32 lg 6² kohaselt juhul, kui keskkonnaloas on sätestatud kohustus korraldada suublasse juhitud vees sisalduvate saasteainete seiret harvemini kui üks kord kvartalis, arvutatakse saastetasu selle aruandekvartali kohta, mil seiret ei teostata, viimaste saastetasu arvutamise aluseks olnud seiretulemuste alusel.

3.2. Loa muutmisest keeldumise aluste hindamine

3.2.1. Loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus. Menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal on vajalik välja selgitada, kas konkreetse loa taotluse puhul esineb õigusaktides sätestatud loa andmisest keeldumise aluseid.

Loa andjale teadaolevalt ei esine loa muutmisest keeldumise aluseid (*KeÜS* § 52 lg 1 ja 2, *MaaPS* § 55).

- tegevus vastab õigusaktidega sätestatud nõuetele (*KeÜS* § 52 lg 1 p 4, *MaaPS* § 55 lg 1);
- tegevusega ei kaasne keskkonnaohtu (*KeÜS* § 52 lg 1 p 6). Keskkonnaamet järeldas, et tegevusel puudub oluline keskkonnamõju 11.03.2026 dokumendiga nr DM-132270-9;
- tegevusega kaasnevate heidete lisandumisel ei ole keskkonna kvaliteedi piirväärtus ületatud (*KeÜS* § 52 lg 1 p 8, *MaaPS* § 55 lg 1);
- Kohaliku omavalitsuse üksus nõustus keskkonnaloa muutmisega tingimusi esitamata (*MaaPS* § 55 lg 2 p 11). Loa muutmise otsuse ja loa eelnõude avalikustamisel oli kohaliku omavalitsuse

üksusel soovi korral võimalik täiendavalt ettepanekuid ja vastuväiteid esitada, kuid neid ei esitatud;

- tehtavad tööd ei mõjuta kaitstavat loodusobjekti oluliselt ebasoodsalt (MaaPS § 55 lg 2 p 12). Keskkonnaameti 11.03.2026 kirjaga nr DM-132270-9 kinnitatud KMH eelhinnangu järeldus oli, et kavandatava tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju;

- taotleja ei ole karistusregistrisse kantud kaevandamise ega kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest (karistusregistri päring seisuga 21.04.2026, MaaPS § 55 lg 3 p 1);

- maavara kaevandamiseks ja töötlemiseks kasutatava maa katastriüksuse sihtotstarve määramise ja muutmise nõuded on sätestatud maakatastriseaduses. Viimsi metskond 230 kinnistu (katastritunnus 30401:002:0050) sihtotstarve on turbatööstusmaa 100%;

- MaaPS § 55 lg 2 p-s 1-9 ja lg 3 p-s 2-3 toodud asjaolusid Paekna tootmisala mäeeraldise, selle teenindusmaa või nende asukohaga seoses ei esine, seega ei ole nimetatud punkte keeldumise alusena asjakohane käsitleda.

3.2.2. Eraldi on pikemalt käsitletud MaaPS § 55 lg 2 p-s 10 ja KeÜS § 52 lg 1 p-s 7 sätestatud keeldumise aluseid. Turba kaevandamisega kaasnevad märkimisväärsed keskkonnanäringud, mille vältimist tuleb MaaPS § 55 lg 2 p 10 rakendamisel käsitleda riigi huvina. Selliseid näringuid võib lubada üksnes tingimusel, et need on proportsionaalsed võrreldes kasuga, mida kaevandamisest saadakse. KeÜS § 52 lg 1 p 7 tuleneva keeldumise aluse puhul ei tule hinnata ainult seda, kas kaevandataval turbal on kasutusotstarve, vaid ka seda, kas loodusvara kasutus pole ilmselt raiskav. Turba kaevandamisel ei kasutata turvast üksnes loodusvarana, vaid mõjutatakse ökosüsteemi tervikuna. Looduslikus seisundis raba pakub peale turbaga varustamise muid olulisi looduse hüvesid (n-ö ökosüsteemide teenuseid), nt puhta vee säilitamine ja süsiniku sidumine.

Keskkonnakaitseloa andmisel või muutmisel (sh pikendamisel) turba kaevandamiseks kaalutakse, mis võiks olla hinnanguliselt taotletava tegevusega kaasneda võiv kahju ökosüsteemide teenustele ning kas kaevandamisest saadav eeldatav lisandväärtus kaevandatud turba kohta kaalub üles potentsiaalse kaevandamisega ökosüsteemidele tekitatava kahju. Ökosüsteemide teenuste hindamiseks kasutati mudelit, mis on välja töötatud Tartu Ülikooli ja Eesti Maaülikooli 2023. aastal valminud Eesti maismaaökosüsteemide hüvede (ökosüsteemide teenuste) sotsiaalmajandusliku väärtuste üleriigilisel hindamisel ja kaardistamisel tehnilises lõpparuandes toodud materjale kasutades mõningate kohandustega mõju hindamiseks turba kaevandamisele. Keskkonnaametile esitatud taotluse kohaselt kaevandatavat turvast ei plaanita kasutada ainult energeetikasektoris energia saamise eesmärgil. Seega liigitub antud juhul tegevus maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse sektorisse (tuntud ka kui LULUCF sektorisse).

Loa andja hindas taotletava tegevuse tõttu ökosüsteemide teenustele kaasneda võivat kulu ning seda, mis on taotluse kohaselt maavara kaevandamisest saadav eeldatav lisandväärtus parimate teadmiste järgi seisuga 11.11.2025. Keskkonnaameti ökosüsteemide hindamise juhendis on

detailsemalt kirjeldatud ka seost ökosüsteemiteenuste väärtuste arvestamise metoodikaga. Lühidalt välja tuues: ELME2 (ELME on lühend Keskkonnaagentuuri projektile „Elurikkuse sotsiaal-majanduslikult ja kliimamuutustega seostatud keskkonnaseisundi hindamiseks, prognoosiks ja andmete kättesaadavuse tagamiseks vajalikud töövahendid”) raames hinnati ja kaardistati 22 erineva ökosüsteemiteenuse ehk looduse hüve paiknemine, kogused ja võimalusel majanduslik (rahaline) väärtus. Turbakaevandamislubade andmise konteksti tarbeks valiti välja need ELME2 raames hinnatud-kaardistatud ja asjakohased teenused, millele turba kaevandamine eeldatavalt kahju teeb. Kasutati kõigi kolme peamise ökosüsteemiteenuse klassi – reguleerivad ja säilitavad, varustavad ning kultuuriteenused – hüvesid. Valiti seitse teenust: globaalne kliimaregulatsioon, veevoogude reguleerimine, elupaikade pakkumine, lokaalne kliimaregulatsioon, loodusannid- jõhvikad, loodusturism ja virgestusväärtus.

Turbaaladel valitud seitsmest olulisest ökosüsteemiteenusest omavad majandusliku väärtuse hindamise indikaatorit viis. Seetõttu loodi tööriista sisendiks kaks erinevat kuumkohtade kaarti: rahalist väljavõtet võimaldava viie teenuse majandusliku väärtuse kiht ning detailsem, skaalale 0-5 standardiseeritud seitsme teenuse biofüüsikaliste väärtuste kiht. Viie teenuse rahalise väärtuse kihi loomiseks liideti kokku globaalse kliimaregulatsiooni, veevoogude reguleerimise, jõhvikate, loodusturismi ja virgestusväärtuse majanduslikku väärtust kirjeldavad kihid. Seitsme teenuse biofüüsikaliste väärtuste kiht koosneb juba nimetatud viiest hüvest ning lisaks on arvestatud ka elupaiga- ja lokaalse kliimaregulatsiooni hüvedega. Seitsme teenuse biofüüsikaliste väärtuste kihi loomisel tuli arvestada, et kõik ökosüsteemiteenused on hinnatud ja kaardistatud vastavalt konkreetsele hüvele asjakohasele metoodikale, mistõttu on kõikide hüvede kihid erinevas skaalas ja eri ühikutega.

Võimaldamaks hüvede väärtuste liitmist üheks nn kuumkohtade ehk ökoloogiliselt väärtuslikumate ja vähemväärtuslike kohtade kihiks, standardiseeriti kasutatud kihid ühtsele skaalale 0-5. Eelnevalt logaritmiti mulla orgaanilise süsiniku kaardi väärtused normaaljaotusele vastavaks. Seejärel liideti kihid kokku ning standardiseeriti veelkord skaalale 0-5. Huvipakkuva ala keskmine teenuste väärtus ümardatud lähima täisarvuni määrab seisundiklassi.

Analüüsi tulemusena selgus, et mudelarvutuses seitsme standardiseeritud teenuse keskväertuses jäi taotletav turbatootmisala seisundiklassi nr 2 (täpne nr 1,96), mille alusel liigitatakse see ökosüsteemiteenuste seisundiklassi „vilets“. Sellisel juhul rahaline kasu peab olema võrdväärne ökoloogilise kahjuga või seda ületama.

Ökosüsteemide teenuste rahaliseks väärtuseks taotletaval alal saadi 11 440 335 eurot. Taotluse kohaselt on kaevandatava hästilagunenud turba kogus 236 tuhat tonni (seisuga 12.07.2024). Suur osa Eestis kaevandatud turbast eksporditakse põllumajandussaaduste kasvatamiseks teistes riikides ning seega üldist panust toidu julgeolekusse globaalselt on raske rahas väärtustada. Võttes aluseks Kliimaministeriumis valminud turba tootmise majandusanalüüsi andmed seisuga 04.09.2024, siis lisandväärtus Eestis tonni kaevandatud turba kohta võiks olla 46,4 eurot. Arvestades taotluses toodud kaevandatava turba kogust, siis saadi tänaste hindade juures potentsiaalseks lisandväärtuseks kaevandamisel 10 950 400 eurot.

Keskkonnaloa andja keeldub keskkonnaloa andmisest, kui loa alusel kavandatava tegevuse

käigus kasutatakse loodusvarasid ebaotstarbekalt või põhjustatakse loodusvarade seisundi olulist halvenemist, arvestades taastuva ja taastumatu loodusvara säästva kasutamise põhimõtet (MaaPS § 55 lg 1 koosmõjus KeÜS § 52 lg 1 p 7). Ökosüsteemide hindamise juhendi kohaselt eeldatav lisandväärtus on väiksem kui ökoloogiline kahju. Arvestades, et ala on juba kaevandamiseks avatud ning taotletavalt mäeeraldiselt on varasemalt juba kaevandatud, siis kaalutluste tulemusel ja ökosüsteemide juhendis esitatu põhjal kaalub maavara lõpuni ammendamise ja ala korrastamise üles ökosüsteemide kahju. Kuna turba kaevandamine sõltub suuresti ilmast ja igal aastal ei pruugita maksimaalselt lubatud mahtu saada toota, siis lähtutakse loa muutmisel MaaPS § 67 lg 1, mille kohaselt turba kaevandamise lubade kehtivust võib pikendada 30 aasta kaupa kuni kaevandatava maavara ammendamiseni.

Vastavalt ka strateegilises dokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“ toodud eesmärkidele ja põhimõtetele tuleb maardlate kasutusse võtmisel eelistada juba avatud maardlate maksimaalset võimalikku kasutamist, mille kohta on piisavalt vajalikku informatsiooni nii keskkonnatingimuste kui ka kaevandamise tehnoloogiliste võimaluste kohta. Kaevandamise jätkamine juba avatud ja kaevandamisega rikitud maa-alal on keskkonnasäästlikum kui täiesti uute alade kasutusele võtmine.

3.2.3. Mõju kliimale

Järgnevalt on selgitatud kavandatud tegevusega kaasnevat mõju kliimale, kasutades analoogiana Soosaare III turbatootmisala KMH aruannet ("Soosaare III turbatootmisala töötamisega kaasneva keskkonnamõju hindamise aruanne", töö nr 23/4607, OÜ Inseneribüroo STEIGER), leitav KMH registrist numbriga [KMH00323](#).

Turbatootmisaladega seotud heited raporteeritakse rahvusvahelises kliimaaruandluses LULUCF sektori märgalade kategoorias. Tulenevalt LULUCFi määrusest (EL) 2018/841 on Euroopa Liit seadnud üldeesmärgi saavutada LULUCFi sektoris 2030. aastaks netosidumine 310 miljonit tonni CO₂ ekv ning Eesti riiklik eesmärk on LULUCF sektoris 2030. aastaks suurendada sidumist või vähendada heidet 434 kt CO₂ ekv võrra baasperiodi (2016–2018) keskmisega võrreldes.

Käesoleval juhul on tegu olemasoleva tegevuse jätkumisega, mille emissioonid (nii *on*- kui *off-site* emissioonid) sisalduvad juba olemasolevas kliimaaruandluses ja aastaste emissioonide suurenemist ei planeerita. Siiski moodustavad kavandatava tegevusega kaasnevad arvutuslikud kasvuhoonegaaside heited olulise osa nii turbasektori aastastest heidetest kui ka aastaks 2035 planeeritud Eesti kasvuhoonegaaside netoheite sihttasemest.

Peamiseks leevendusmeetmeks turbatootmisala puhul on oluline etapiviisiline turbatootmisala korrastamine väljakute ammendamise järgselt, mis vähendab ala *on-site* heidet. Arvutuslikku *off-site* heidet on võimalik vähendada vaid toodetavate turbakoguste vähendamisega. Kasvuhoonegaaside vähenemise prognooside tegemisel tuleb arvestada erinevate riskidega (sh majanduslikud, poliitilised), mis võivad kaasneda kliimanetraalsuse poole liikumisega. Paekna tootmisala töötamisele nagu ka kõikidele majandussektoritele

tervikuna, võib edaspidi olla vajalik seada täiendavaid keskkonnatingimusi, mis tehnoloogianeutraalselt arvestavad kliimaneutraalsuse saavutamise eesmärgi sh ajalisi mõõdet (nt kehtestades keskkonnalubadega summaarse lubatud kasvuhoonegaaside heitkoguse vastavalt riiklikele vahe-eesmärkidele).

Kasvuhoonegaaside heite piiramise kohustuse olulised küsimused peab parima kättesaadava teadusinfo ja Eesti rahvusvaheliste kohustuste põhjal otsustama seadusandja. Selleks on aegsasti vaja kehtestada realistlik ja õiguslikult siduv etapiviisiline ja sektoripõhine heitekoguste jaotuskava kliimaneutraalsuse saavutamiseks. Käesoleva korralduse koostamise ajaks ei ole turbatootmise sektorile kehtestatud sektoripõhist etapiviisilist heitkoguste vähendamise kava. Heitekoguste kontrollimise üldised kliimaeesmärgid ei sea arendustele piiranguid järgi arvulise normina, sest niisuguste eesmärkide saavutamine ei sõltu vaid kavandatavast käitmisest, vaid väga paljude tegevuste koostõjust. Sektori- või käitmisepõhiste konkreetsete arvuliste normide määramine on poliitiliste valikute küsimus.

Eesti on ühinenud rahvusvaheliste lepetega, et vähendada KHG emissiooni ja muuta tootmine keskkonnasõbralikumaks. Eestis tegutsevate turbatootjate andmetel võib soodsatel ilmastikuoludel planeerida turba toodanguks ligikaudu 150 - 200 t hektari kohta aastas (ligikaudu 1000 m³ kaaluga 150 - 200 kg m³). Paekna tootmisala kehtivas keskkonnaloas on maksimaalne aastane tootmiskaht 10 tuhat t, mida piirab Harju maakonna turba kaevandamise aastamäär (vastavalt Vabariigi Valitsuse 22.12.2016 määrusele nr 150 „Turba kaevandamise aastamäär ning kriitilise ja kasutatava varu suurus“). Kui ilmastikuolud seda võimaldavad, on maksimaalse mahu määras turvast tootes võimalik kiiremlt maavaravaru ammendada ja ala varem korrastada.

Keskkonnaameti seisukoht

21.07.2024 muudeti määrust nr 87 ja selle lisas 1 ja 2 olevatest nimekirjadest jäeti välja terve hulk turbaaladest. Määruse nr 87 muutmise eelnõu seletuskirja kohaselt piiratakse muudatuste tulemusena uute turba kaevandamislubade andmist ning on märgitud, et määruse muutmine aitab kaasa kliimamuutuste leevendamisele ja Eesti keskkonnanormide täitmisele.

Ökosüsteemide hindamise juhendis on LULUCF eesmärgi arvesse võetud kliimaregulatsiooni ökosüsteemiteenuse ehk mulla orgaanilise süsiniku varu väärtustamise kaudu. Kaalutluse põhimõte on, et mida kõrgema väärtusega on antud kohas kliimaregulatsiooni ökosüsteemiteenus st mida rohkem on turbasse orgaanilist süsinikku talletunud, seda suurem on ökosüsteemiteenustele kaevandamisega tekkiv kahju ning seda olulisem on antud kohas vältida loodusliku turbaala maakatte muutumist tugevalt inimõjuliseks kaevandamisalaks. Kuna Sausti maardla on inimtegevuse poolt juba tugevasti mõjutatud, on Paekna tootmisalal turba tootmisega jätkamine põhjendatud nii kohaliku piirkonna sotsiaalmajandusliku arengu kui ka maavara säästliku kasutamise seisukohast. Lisaks on juba kuivendatud ja kuivendusest mõjutatud turbaalade lõpuni kaevandamisega võimalik vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid, sest uusi turbaalaid ei avata - mida täielikumalt kasutatakse turbavarusid juba kasutusel olevatel aladel, seda vähem vajatakse turba tootmiseks uut pinda ja seda rohkem jääb sood looduslikku või looduslähedasse seisundisse.

3.3. Kõrvaltingimuste seadmine

Haldusorgan võib anda haldusakti kõrvaltingimusega, milleks muu hulgas on haldusakti hilisema muutmise, kehtetuks tunnistamise või kõrvaltingimuse kehtestamise võimaluse jätmine (HMS § 53 lg 1 p 4). Haldusakti kõrvaltingimuse võib määrata siis, kui haldusakti andmine tuleb otsustada halduse kaalutusõiguse alusel (HMS § 53 lg 2 p 3). Keskkonnaluba on haldusaktiks, mille andmise või mitte andmise ning mille kehtivuse otsustab loa andja kaalutusõiguse alusel.

HMS § 3 lg 1 kohaselt võib haldusmenetluses piirata isiku põhiõigusi ja -vabadusi ning tema muid subjektiivseid õigusi ainult seaduse alusel. Haldusmenetluse üksikasjad määrab haldusorgan kaalutusõiguse alusel (HMS § 5 lõige 1). Kaalutusõigust tuleb teostada kooskõlas volituste piiride, kaalutusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve (HMS § 4 lg 2). MaaPS § 56 lg 1 p 9 kohaselt märgitakse kaevandamisloale meetmed, mis seatakse maapõue kaitse ja maavara ratsionaalse kasutamise tagamiseks ning inimese tervisele, varale ja keskkonnale kaevandamisest tuleneva keskkonnahäiringu vähendamiseks. Keskkonnaloaga reguleeritakse mäeeraldisel ja mäeeraldisel teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmed otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele.

3.3.1. Kohaliku omavalitsuse üksuse esitatud tingimused

Kiili Vallavalitsus nõustus 12.08.2025 korraldusega nr 286 keskkonnaloa muutmisega tingimusi esitamata (registreeritud KOTKAS-s 13.08.2025 numbriga DM-132270-6).

Keskkonnaamet saatis KeHJS § 11 lõike 2² alusel 05.02.2026 kirjaga nr DM-132270-7 Paekna tootmisala keskkonnaloa nr HARM-049 muutmise taotlusele koostatud keskkonnamõjude eelhindangu ja KMH algatamata jätmise otsuse eelnõu seisukoha võtmiseks Kiili Vallavalitsusele, seisukoha esitamise tähtajaga 05.03.2026. Keskkonnaameti kiri on registreeritud Kiili Vallavalitsuse dokumendiregistris 06.02.2026 numbriga 9-10.1/688-2. Kohaliku omavalitsuse üksus ei esitanud seisukohta KMH algatamata jätmisele.

Keskkonnaloa muutmise korralduse ja loa eelnõudele Kiili Vallavalitsus arvamust ei esitanud.

3.3.2. Eelhindangus esitatud keskkonnameetmed

Keskkonnaamet on kavandatava tegevuse kohta andnud keskkonnamõjude eelhindangu ning otsustanud 11.03.2026 kirjaga nr DM-132270-9 Paekna tootmisala keskkonnaloa nr HARM-049 muutmise taotlusele jätta KMH algatamata. Eelhindangus analüüsiti turbatootmisala tööga kaasnevate keskkonnahäiringute võimalikku teket ja levimist ning intensiivsust. Eelhindangu lõppjärelendusena leiti, et kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju. Kavandatava tegevuse mõjualana käsitleti Paekna tootmisala mäeeraldisel teenindusmaad ning ca 250-300 m ümber selle, kuna nii kaugele võib teoreetiliselt ulatuda müra- või tolmuhäiring. Keskkonnaloa nr HARM-049 alusel on maksimaalne aastane kaevandamisemaht 10 tuhat t ja maksimaalse

tootmisvõimsuse korral 10 tuh t/aastas võib osakeste heitkogus arvutuslikult ületada lubatud künnist 1 t/aastas. Taotlusele koostatud eelhinnangus määrati järgmine keskkonnameede: *Loa omaja on kohustatud 1,5 a peale käesoleva loa muutmist esitama uued saasteainete heitkoguste arvutused hindamiseks, kas välisõhu eriosa on vaja keskkonnaloal ära täita. Kui selgub vajadus välisõhu eriosa täitmiseks, lasub loa omajal kohustus esitada loa andjale taotlus loa muutmiseks.*

Kuivendusega kaasneva mõju ulatus on teiste turbatootmisalade kohta tehtud erinevate mõõtmiste alusel hinnanguliselt 150 m. 2016.a „Soode puhvertoonide määratlemine“ (Kull, 2016), „Eesti soode seisund ja kaitstus“ (Paal et al 2013), „Eesti soode seisund ja kaitstus“ on puhvertoonide soovitusel koguni 500 m. Taotluse seletuskirjas on viidatud KMH aruandele „Sausti turbamaardla (keskosa) Sausti soo turbakaevandamisega kaasneva keskkonnamõju hindamise aruanne“, mille kohaselt mingit negatiivset mõju kuivendusvõrgu rajamisega ei kaasne ja veetaseme alanemine piirdub kraavide vahetu ümbrusega. Kavandatavaks tegevuseks on jätkata Paekna turbatootmisalal olemasoleva kuivendusvõrgustiku kasutamist ja hooldamist. Kuna piirkonnas kuivendamine on toimunud juba pikka aega, siis on kuivendamise mõju eesvoolu veerežiimile ja kvaliteedile juba täielikult välja kujunenud. Arvestades, et alates 2019. aasta teisest poolaastast esitatud väljalaskme omaseire tulemused on vastanud kehtestatud piirväärtustele, võib järeldada, et tegevuse jätkamisel ei ole oodata suublasse juhitava kuivendusvee kvaliteedi halvenemist. Tootmisalalt ärajuhitava kuivendusvee kogust ei suurendata.

Lähimad eluhooned asuvad tootmisalast ca 410 m kaugusel Hõbehundi kinnistul, kus asub ka puurkaev nr PRK0054391. Järgmised lähimad hooned jäävad ca 555 m kaugusele Uus-Kalamäe, ca 590 m kaugusele Väljari ja ca 478 m kaugusele Aasu kinnistule. Viimati nimetatud kinnistute veevarustuse kohta andmed puuduvad, mistõttu võib eeldada veevõttu registrisse kandmata salv- või puurkaevust. Sellest hoolimata jääb tootmisala ja nimetatud kinnistute vahele enam kui 400 m ning soosetetes veetaseme alandamine ei mõjuta nende veevarustust.

Lähim kaitseala, Nabala-Tuhala looduskaitseala (KLO1000634) asub enam kui 2 km kaugusel. Selle koosseisus olevad Natura 2000 võrgustikku kuuluvad Rahaangu loodusala (RAH0000338) ja Tammiku loodusala (RAH0000356) jäävad enam kui 7 km kaugusele. Turba tootmisega jätkamine ei vähenda nimetatud kaitseala ja Natura alade kaitse-eesmärgiks olevate elupaigatüüpide ja liikide elupaikade pindala, ei mõjuta struktuuri ega funktsioonide toimimist, kuna need alad jäävad taotletavast turbatootmisalast piisavale kaugusele.

Keskkonnaamet saatis KeHJS § 11 lõike 2² alusel 05.02.2026 kirjaga nr DM-132270-7 Paekna tootmisala keskkonnaloa nr HARM-049 muutmise taotlusele koostatud keskkonnamõjude eelhinnangu ja KMH algatamata jätmise otsuse eelnõu tutvumiseks ka Maa- ja Ruumiametile, kes teatas 23.02.2026 kirjaga nr 7-1/26/1839-2 (registreeritud KOTKAS-s 23.02.2026 numbriga DM-132270-8), et on esitatud eelnõuga tutvunud ja nõustub selles tooduga.

3.3.3. Keskkonnaloale kantavad kõrvaltingimused

Keskkonnaloaga reguleeritakse mäeeraldisel ja mäeeraldise teenindusmaal läbiviidavaid

tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmed otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele. Kehtivale keskkonnaloale nr HARM-049 on kantud kaks kõrvaltingimust:

1. Väljakaevandatud ala (pindalaga 70,56 ha) korrastamise tingimused ja suunad määratakse vähemalt 3 aastat enne tootmise lõpetamist. Lõplik korrastamisprojekt esitada 2025.aasta alguses.

2. Vormistada Harjumaa Keskkonnateenistuses vee-erikasutusluba.

Kuna keskkonnaloa nr HARM-049 kehtivusaega pikendatakse ja keskkonnaloa muutmisega määratakse ka kaevandatud ala korrastamise suunaks veekogu (mitte enam metsamaa), on tingimus osaliselt täidetud. Korrastamisprojekti esitamise tähtaega ei ole hetkel kehtivas maapõueseaduses määratud ja kuna õigusakte võidakse loa kehtivusaja jooksul (veel 30 aastat) muuta, ei pea Keskkonnaamet otstarbekaks jätta loale kõrvaltingimust korrastamisprojekti esitamiseks kindlaks tähtjaks. Korrastamiskohustus säilib ka juhul, kui loa kehtivusaeg on lõppenud, misõttu kõrvaltingimus nr 1 eemaldatakse loalt.

Turbatootmisalalt sademevee ärajuhtimiseks on ettevõttele antud vee erikasutuseks keskkonnaluba nr L.VV/324368, mille andmed kantakse keskkonnaloa nr HARM-049 koosseisu. Seega on kõrvaltingimus nr 2 täidetud ja eemaldatakse keskkonnaloalt.

Kuna kuivendusvesi puhastatakse settebasseinides, tuleb settebasseine puhastada regulaarselt vastavalt vajadusele, kuid vähemalt üks kord aastas vooluvee miinimumtaseme juures. Vastavalt keskkonnaloa nr L.VV/324368 tingimustele tuleb pidevalt kontrollida eesvoolu olukorda, kuhu turbatootmisalalt kuivendusvesi juhitakse. Reostusnäitajate mittevastavusel loas kehtestatud piirmääradele on loa andjal õigus esitada loa omajale rangemaid nõudeid ja/või täiendavaid tingimusi, sealhulgas suubla seire kehtestamist. Eesvoolu suunatava vee kvaliteeti jälgitakse keskkonnaloas määratud asukohtades ja sagedusel. Kui tegevusega kaasneb pinnaveekogumi (Vääna_1) seisundi halvenemine, on Keskkonnaametil samuti õigus kehtestada rangemaid nõudeid.

Keskkonnaloa nr HARM-049 alusel on maksimaalne aastane kaevandamismaht 10 tuh t ning ei ole välistatud, et järgneva 30 aasta jooksul seda mahtu täiel määral ära kasutatakse. Lähtudes asjaolust, et maksimaalse tootmisvõimsuse korral 10 tuh t/aastas võib heitkogus arvutuslikult ületada lubatud künnist 1 t/aastas ning ettevõttel on turba tootmiseks vajalik keskkonnaluba kui sellist omada, peab Keskkonnaamet vajalikuks määrata keskkonnaloa maapõue eriossa järgmine kõrvaltingimus: *Loa omaja on kohustatud 1,5 a peale käesoleva loa muutmist esitama uued saasteainete heitkoguste arvutused hindamaks, kas välisõhu eriosa on vaja keskkonnaloal ära täita. Kui selgub vajadus välisõhu eriosa täitmiseks, lasub loa omajal kohustus esitada loa andjale taotlus loa muutmiseks.*

3.4. Avalikustamise käigus esitatud ettepanekute ja vastuväidete kaalumine

Paekna tootmisala keskkonnaloa nr HARM-049 muutmise taotluse avalikustamisel ettepanekuid/vastuväiteid ei laekunud.

Paekna tootmisala keskkonnaloa nr HARM-049 muutmise otsuse ja loa eelnõu avalikustamise käigus ettepanekuid/vastuväiteid ei laekunud.

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)

Siret Punnisk
juhataja
maapõuebüroo

Lisad:

1. Keskkonnaluba
2. Mäeeraldise plaan
3. Läbilõiked
4. Korrastatud maa plaan

Teadmiseks: Eesti Geoloogiateenistus, Kiili Vallavalitsus, Maa- ja Ruumiamet, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet

Marin Varblane
vanemspetsialist
maapõuebüroo

Valerija Svätskaja
spetsialist
veosakond